

Коментарі ВЕЛ до законопроектів на засідання Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи
13 травня 2015 року

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виконання Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (реєстр. № 2023))

Ми вважаємо, що прийняття даного закону дозволить посилити заповідний режим на територіях природно-заповідного фонду, сприятиме більш раціональному використанню природних ресурсів та збереженню рідкісних видів, а також зобов'яже органи державного управління приймати на роботу кваліфікованих спеціалістів з профільною освітою.

Цей законопроект спрямований також на уточнення порядку видачі лімітів на спеціальне використання природних ресурсів у заповідних об'єктах. Це є необхідним, оскільки дуже часто керівні особи користуючись своїм положенням

розгортають господарську діяльність на території об'єкту ПЗФ. Наприклад, відомо про випадки незаконного рибальства та бортництва на території Дунайського біосферного заповідника, а також закладення платниці новорічних ялинок на території заповідника «Горгани».

Також часто надається дозвіл на нелегальний видобуток корисних копалин, зокрема на території національного природного парку

«Голосіївський» відбувається налив піску, що призводить до цілковитого знищення територій, вкритих лісом.

Саме тому необхідно жорстко контролювати процес використання природних ресурсів на заповідних територіях, для чого пропонується створити Громадську комісію з розгляду лімітів на спеціальне використання природних ресурсів в природних, біосферних заповідниках та національних природних парках.

Проект Закону України про встановлення мораторію на вирубку лісів та експорту лісо- та пиломатеріалів (реєстр. № 1748 від 14.01.2015р.)

Лісистість території України становить 15,9%, що є мінімальним показником серед країн Європи. Лісистість Румунії - 29%, Болгарії - 30%, Франції - 31%, Білорусі - 42%, Чехії - 33,4%, Словаччини - 40,8%, Німеччини - 30,1%, Норвегії - 26,9%, Швеції - 60,3, Фінляндії - 64,7%, Італії - 32,7%, Іспанії - 26,7%, Франції - 27,6%, Польщі - 28,6%, Греції - 44%.

Підписавши Угоду про Асоціацію з Європейським союзом, Україна зобов'язалася імплементувати норми європейських директив у національне законодавство.

Екологічний аспект присутній у всіх сферах економічної діяльності країн ЄС, і лісове господарство не є виключенням.

Низький відсоток лісистості зумовлений великим обсягом нелегальних рубок, а також нераціональним використанням з боку держави.

Протягом багатьох років існують корупційні схеми з вивозу українського лісу за кордон, що призводить до виснаження лісових ресурсів в Україні. Ми вимагаємо підтримати законопроект, оскільки якщо зруйнувати механізм нелегального імпорту лісу, буде можливість зберегти унікальні види рідкісних рослин і тварин, збільшитися відновний потенціал навколишнього середовища, знизити ризики природних катастроф. Саме суцільні рубки призводять до ерозії ґрунтів, вимивання та вивітрювання родючого шару, який визначає сільськогосподарський потенціал територій. Крім цього, коренева система суцільних лісових масивів добре утримує вологу і попереджає повені.

Під прикриттям таких заходів з поліпшення якісного складу лісу, як санітарні та лісовідновні рубки, рубаються гектари здорового лісу, який потім продається за кордон. У 2013 році господарському суду Житомирської області вдалося притягнути до відповідальності сільськогосподарське підприємство, що здійснювало незаконні рубки на території Коростенського району. Було встановлено, що підприємство завдало шкоди довікллю на 6,2 млн гривень. Хоча гроші були сплачені, шкоду лісу так і не було компенсовано.

Часто керівники лісових господарств зловживають своїм положенням та самовільно перевищують норми санітарних рубок. Наприклад, у Путильському районі Чернівецької області замість 68 тис. кубометрів лісу щороку вирубували вдвічі більше — до 150 тис. кубів. Така ситуація розповсюджена майже у всіх регіонах України, що призводить до знищення лісового багатства нашої країни.

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення прозорості видобувних галузей в Україні (реєстр. № 2591)

Надрокористування є однією з найбільш корупційних галузей економіки України, що зумовлює нелегальний видобуток багатьох корисних копалин. Отримання дійсної фінансової інформації та інформації про господарську діяльність дозволить контролювати законність користування надрами та забезпечити їхнє збалансоване використання.

Хижацький видобуток корисних копалин призводить до знищення цілих ареалів мешкання рідкісних видів, що суперечить Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, яку Україна має імплементувати. Зазвичай території, на яких відбувалася розробка, є незворотно знищеними і потребують масштабної рекультивації.

Яскравим прикладом хижацького надрокористування є видобування бурштину у Рівненській та Житомирській областях. Роками бурштин нелегально відправляли у країни Європи, а передусім, Польщу, однак, віднедавна він став популярним у Китаї та Японії. Контрабандний продаж сягає сотень кілограмів в рік. Оскільки

зазвичай бурштин видобувають шляхом вимивання, місця видобутку нагадують місячний ландшафт, оскільки коренева система дерев знищується, а разом з лісом зникає ціла екосистема.

Іншим прикладом є «титанові війни», що розпочалися на території Житомирської області у 2012 році. Все почалося з того, що сесія обласної ради, на якій з третьої спроби «протягнули» антиконституційне рішення: дозволити НАК «Надра України» видобувати титанові руди на території п'яти районів Житомирщини. Жителі села Торчин, в якому й без того не найкраща екологічна ситуація через роботу гранітних кар'єрів (на двох вулицях висохли криниці), виявили бажання публічно заявити, що вони проти видобутку титанових руд на 1400 га своїй території. Для цього вони надіслали листи до газет «Житомирщина» та «Урядовий кур'єр», проте, як того й слід було очікувати, жодне з цих видань, фінансованих із бюджету, на листи не зреагувало. Тільки після того, як люди почали брати штурмом приміщення, де засідають депутати, Житомирська обласна сесія скасувала своє попереднє рішення «Про надання погодження ДП НАК «Надра України» «Житомирбуррозвідка» стосовно отримання спеціального дозволу на користування надрами».

Проект Закону про мораторій на будівництво об'єктів на окремих земельних ділянках в м. Києві (реєстр. № 2629 від 10.04.2015 р.) та проект Закону про мораторій на будівництво об'єктів (крім об'єктів соціальної інфраструктури) на окремих земельних ділянках в м. Києві (реєстр. № 2629-1 від 20.04.2015 р.)

Ми пропонуємо підтримати цей законопроект, оскільки проблема незаконної забудови у місті Києві стоїть дуже гостро вже багато років. Одним з останніх прикладів є спорудження багатоповерхівки в парковій зоні на вулиці Генерала Жмаченка, 28 (Дніпровський район). Як зазначають активісти та місцеві мешканці, не було проведено попередніх громадських слухань щодо запланованого будівництва. У 2007 році Київська міська рада вилучила зазначену ділянку з території лісів та лісопарків і перевела її до території житлової та громадської забудови.

Крім цього нагальною є проблема забудови прибережної смуги на Жуковому острові. Зокрема, в затоці на місці колишньої насосної станції наразі стоїть палац. За його парканом знаходиться басейн, спортмайданчик, ангар для яхт, гараж та гостьові будинки. Раніше насосну станцію використовували не тільки для поливу, проте у 2007 року станцію та багато сотень гектарів землі навколо неї Київська рада віддала у приватні руки.

Забудова рекреаційних та природоохоронних ділянок призводить до знищення останніх природних ареалів у межах міста. Крім цього, без цих зон антропогенне навантаження на мешканців збільшується, оскільки зникає буферні зони, що затримують забруднюючі речовини та генерують кисень.

Проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України щодо забезпечення ефективного використання полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень (реєстр № 2605 від 08.04.2015)

Цей законопроект є абсолютно неприйнятним, оскільки полезахисні лісові смуги виконують важливу роль у збереженні родючості ґрунтів. Вони попереджають розвіювання родючого шару ґрунту, зменшують вплив ерозійних процесів та затримують вологу. Дозвіл на їхнє господарське використання призведе до вирубки та знищення цих лісових смуг, що значно погіршить якість ґрунтів та знизить їхню родючість. Прикладом є лісосмуга, яка захищала частину міста Вишневого (Київська область) від шуму й вихлопів близької автомагістралі. За роки смуга дерев розрослася в чималий гай, де любили відпочивати місцеві мешканці. Але нині вона майже повністю знищена будівельною технікою. На місці вивернутих з корінням стовбурів один із відомих забудовників зводить нову чергу свого житлового комплексу.

На трасі Київ-Харків – часто можна побачити ділянки придорожніх лісосмуг, які вирубують без певної системи. Пізніше на їхньому місці прибирають будь-які сліди вирубки і ставлять оголошення про продаж землі під забудову. Коли журналісти Радіо Свобода звернулося до власників таких ділянок під виглядом покупця – вони запевнили, що цільове призначення землі змінили з сільськогосподарського (як для лісосмуг) на землю для будівництва (або житла, або промислового об'єкту).

Необхідно створити державні структури, які будуть нести відповідальність за стан лісосмуг та система штрафів за порушення охоронного режиму на їхній території.

Проект закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за жорстоке поводження з тваринами (реєстр № 2687 від 21.04.2015)

В Європейському Союзі є 57 нормативно-правових актів, які регламентують благополуччя тварин, їхній захист від жорстокого поводження та умови утримання. У той же час, в Україні зазначене питання регулюється тільки Європейською конвенцією про захист домашніх тварин, Законом України «Про захист тварин від жорстокого поводження», Законом України «Про тваринний світ», Кримінальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Прийняття цього закону дозволить посилити відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, що зумовить збільшити почуття відповідальності та застереже багатьох від необдуманих вчинків.

За останні роки в Україні збільшилася кількість «догхантерів» (мисливців на бродячих собак). Утворюються навіть цілі спільноти, створюються сайти, які присвячені найкращим засобам вбивства кішок, птахів або собак. Таке відношення до тварин є неприйнятним у цивілізованому суспільстві, тому ухвалення даного закону є вкрай необхідним.